

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: Význam symbolů pro formování národní identity ve Skotsku

Autor práce: Bc. Adéla Kluchová

1. Obsah práce

Cíle, výzkumné otázky, hypotézy (*přiměřenost cílů, geografický charakter a relevance cílů, teoretické podložení hypotéz aj.*)

Autorkou zvolené téma a stanovené cíle jsou relevantní požadavkům na zakončení magisterského stupně studia. Oceňuji výběr tematiky národních symbolů ve Skotsku jako velmi aktuální a přínosné minimálně v kontextu posledních let nejen ve Spojeném království, ale i v celoevropském prostoru a také zpracování práce, které je téměř výhradně opřené o zahraniční literaturu, koncepty a výzkumné prostředí (veškeré výzkumy byly vedené v angličtině na území Skotska). Autorka zachytila vývoj ve Skotsku po neúspěšném referendu v roce 2014 a zejména po rozhodnutí o tzv. „brexitu“ v roce 2016. Významu symbolů a s ním spojené skotské národní identity se věnovala v několika rovinách – politické, sociální, kulturní, z hlediska obyvatel i návštěvníků Skotska. Zkoumá jak symboly oficiálně představované „shora“ tedy skotskou turistickou centrálou a pak používané v politické kampani skotské národní strany, tak i symboly, které vnímají jí oslovení respondenti a se kterými se setkává ve veřejném prostoru (vlajky, bankovky apod.). Práci by přispělo i větší regionální rozlišení tedy výzkum významu symbolů v různých prostředích, i vzhledem k rozsahu práce se autorka zaměřila především na výzkum národní identity ve velkých městech a správně konstatuje, že rozšíření výzkumného záběru např. o prostředí Skotské vysočiny resp. venkova by přineslo zpřesnění výsledků a větší možnost vysvětlení procesu formování skotské národní identity a roli symbolů v tomto procesu. Zkoumané symboly byly již určeny dopředu a autorka vedla diskusi nikoli o jejich výběru jako spíše o jejich původu a kořenech. Práce je tedy jakýmsi úvodem do problematiky, který by si zasloužil další pokračování. Což sama autorka konstatuje již při stanovení cílů práce a výzkumných otázek.

Práce s literaturou (*teoretické ukotvení práce, diskuse a kritické zhodnocení literatury aj.*)

Autorka používá téměř výhradně zahraniční literaturu, převážně anglosaskou. Ta je využívána přímo, jen velmi málo přes jiné citace v literatuře a je používána především literatura z posledního období po roce 2010. Autorka pak opravdu s literaturou pracuje, snaží se o vlastní zhodnocení a formulaci výzkumných hypotéz právě na základě studia této literatury. Vhodně také používá vědeckých databází a bohaté internetové zdroje vztahující se k dané tematice. Práce je pak teoreticky ukotvena v konceptu nové regionální geografie, autorka používá především teoretické koncepty A. Paasiho a dalších autorů. I přes poměrně časté využívání těchto konceptů jsem nenašel explicitně konstatování, že používá právě koncepty nové regionální geografie.

Metodika práce (*vhodnost aplikovaných metod, kvalita a vhodnost použitých dat aj.*)

Autorka pracuje především s kvalitativními metodami. Jednak používá analýzu virtuálních dat a tu pak vhodně doplňuje o řízené rozhovory s deseti respondenty. Tento vzorek není nejrozsáhlejší, ale pro účely práce je dostatečný. Výběr respondentů i vlastní rozhovory i kvalitativní analýza virtuálních dat byly ovlivněny omezeným časem, který měla autorka k dispozici. Avšak pro základní orientaci a ověření hypotéz jsou výsledky práce dostatečné.

Analytická část práce (*správnost a interpretace výsledků, detailnost, struktura a provázanost analýzy*)

V této části práce nejprve autorka se nejprve věnuje historicko-geografickému kulturnímu kontextu skotského nacionalismu a také empirickým poznatkům výzkumu skotských národních symbolů, národních symbolů na skotských mincích a bankovkách a symbolům v politickém životě Skotska zejména v poslední době. To vše autorka pak doplňuje analýzou výskytu skotských symbolů v programu Skotské národní strany. Další kapitoly analytické části práce jsou věnovány symbolům Skotska v propagaci cestovního ruchu a symboly ve veřejném prostoru avšak pouze v Edinburghu a v Glasgow. Svá zjištění se snaží zahrnovat do teoreticko-metodologického rámce naznačeného v předchozích kapitolách. Tato část práce na mě působí mírně roztříštěným dojmem a spíše náhodným výběrem témat spojených se skotskými symboly, preferoval bych se spíše zaměřit např. na veřejný prostor, ale ve více regionech Skotska, pak by výsledky mohly mít větší vypovídací hodnotu.

Vše je doplněno řízenými rozhovory s deseti respondenty o individuálním vnímání skotské identity. Tato část se mi jeví, jako nejpřínosnější právě výsledky řízených rozhovorů dobře korespondují s předchozími zjištěními a dále identifikují i regionální rozdíly v národní identitě, věnují se jednotlivým symbolům v různých oblastech života. Autorka zde zařazuje skotské symboly do širšího kontextu např. význam skotské libry versus přijetí eura. Rozsah této části je dostatečný, i když z ní vyplývající výsledky jsou ovlivněny výběrem symbolů v první části a také vzorkem respondentů ve druhé části.

Závěry práce (*odpovědi na výzkumné otázky, zasazení závěrů do širšího kontextu výzkumu aj.*)

Závěry práce jsou provázány s úvodem i analytickými a metodickými částmi. Autorka v nich zodpovídá položené výzkumné otázky. Stejně tak upozornila i na rizika spojená s pouze velmi úzkým výběrem skotských symbolů v informačních centrech.

2. Formální náležitosti práce (*zatrhněte Vaši volbu*)

Formální úprava: výborná / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Stylistická úroveň: výborná / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Citační úroveň: výborná / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Komentář (*vč. kvality grafiky, (ne)přiměřenosti délky práce aj.*)

Autorka se nevyhnula několika spíše drobnějším chybám ve stylistické a gramatické úpravě práce. Větší výhrady pak mám k použití a kvalitě grafů, které jsou zvoleny nevhodně a řada z nich zejména graf č. 3 je nečitelný a téměř o ničem nevyovídá. Lépe by bylo použít spíše sloupcové grafy a jejich větší formát. Stejně tak obrázky č. 17 a obr. 21 se symboly skotské identity jsou velmi malé a tak

špatně čitelné.

Objevuje se v práci několik překlepů či nejednot (různé písmo u poznámky 31, na str. 35 odsazení u poznámky a mezera navíc – poznámka 21 apod.)

Stejně tak v přílohách jsou poměrně malé a špatně čitelné obrázky, které slouží spíše jako ilustrace než plnohodnotné přílohy (skotské bankovky), což je pro další použití práce škoda.

Vysvětlení pojmu Spojené království se objevuje v poznámce až při jeho druhém použití.

3. Souhrn

Celkové zhodnocení práce (vč. přínosů práce, provázanosti teoretické a analytické části aj.)

I přes výše vznesené výhrady je práce přínosem, zejména zvoleným tématem i metodikou práce. Teoretická, metodologická i analytická část jsou dostatečně provázány. Rozsah práce je dostatečný (práce má 89 stran textu, 6 stran literatury a 13 stran příloh – zde jsou přílohy stránkované, což není úplně nejvhodnější, stejně jako umístění obsahu a zejména seznamu obrázků do úvodu práce). Přínosem práce je zejména zvolené téma, které se neobjevuje v této podobě v závěrečných pracích studentů geografie příliš často. Autorka se s ním vypořádala, i když by práci prospěl i další srovnávací výzkum a některé závěry mohly být zasazeny do širšího kontextu, včetně porovnání se situací v Česku či jinde v Evropě, na to již pravděpodobně nezbyl čas. Unikátní je pak i výběr respondentů přes couchsurfing a tím i částečná metoda vcítěného pozorování, kterou autorka mohla při delším pobytu s respondenty uplatnit. Doporučuji také vzhledem k přínosnosti tématu i jeho aktuálnosti nejen pro výuku nejen geografie uvažovat o zveřejnění stěžejních částí práce například v časopise Geografické rozhledy.

Předloženou práci **doporučuji / nedoporučuji** k obhajobě. (zatrhněte Vaši volbu)

Otázky k obhajobě

Na stránce 30. autorka mluví o Skotsku v jeho politických hranicích. Lze mluvit i o jiném vymezení Skotska? Liší se podle ní symboly Skotska a tím i jeho obraz ve Skotsku samotném, ve Spojeném království nebo jinde ve světě?

Jaké symboly národní identity by autorka našla v českém prostředí resp. může najít paralely mezi Skotskem a Českem? Myslí si, že u nás není podobná tradice např. literární jako ve Skotsku?

Datum: 16. ledna 2017

Autor posudku: RNDr. Tomáš Burda, Ph.D.

Podpis: